

Izhaja trikrat na mesec in stane po pošti ali na dom pošiljan s slučajnimi uredniškimi prilogami celo leto

gld. 1-20

Za tuje drž. več poštni stroški.

„Soča“

z Gosp. Listom in „Primorcem“ stane na leto 7 gld. 20 kr.

PRIMOREC

Oglasi se plačujejo za tristopno petit-vrsto: enkrat 8, dvakrat 7 in trikrat 6 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej.

Posamične številke po 3 kr.

Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 9.

Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Ivan Kavčič. — Tiska in zalaga „Gor. tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Jos. Krmpotič).

Njeno Veličanstvo, cesarica Elizabeta, zavratno umorjena.

Ob divnem genfskem jezeru v romantični Švici se je v soboto, 10. t. m., okoli 1 ure popoldne dogodil zločin, kakoršnega nima zgodovina. Vsem jezikom sveta nedostaje izrazov, ki bi prav označili podlost in propatost človeka, ki si je drznil zavihetati bodalo ter poriniti isto v prsi bolehnice, postarne žene, soproge jednega izmed prvih vladarjev v Evropi, naše vsestransko ljubljene cesarice **Elizabete**.

Človeški razum kar ne more pojmiti, da se nahaja koncem prosvetljenega XIX. stoletja še tako podlo bitje med človeškim rodом, da more bivati v Evropi še tak izmeček človeštva. — Zato pa je tudi do istega zavladalo splošno ogorčenje med vsemi narodi širopsirne Avstrije in izven nje, kamor je dospela vest o zavratnem umoru, storjenem cesarici **Elizabeti**.

Hudi udarci so še zadeli našo vladajočo hišo. Cesarja Maksimiljana so ustrelili, nadepolni cesarjevič Rudolf je umrl nagle smrti, sestra cesarice, vojvodinja Alençon, je zgorela v Parizu v dobrodelnem bazarju, kaj umevno, da so taki udarci pretresli poleg Njeg. Veličanstva tudi visoko njegovo gospo, katera si je iskala tolažila ponajveč na potovanju. Tako se je hotela tudi sedaj razvedriti v romantični Švici, kar jo je zadela smrt.

Hud je ta udarec in pretresel je vse avstrijske narode, ki zvesto udani

dinastiji, tugujejo ter izražajo svoja sočutja Njeg. Veličanstvu. Tem hujši pa je še ta udarec, ker se je dogodil baš v jubilejnem letu, v sredi veselice in slavnosti, katere so avstrijski narodi prirejali v proslavo petdesetletnice. In to veselje je razpršila kar mahoma tužna vest o smrti Njenega Veličanstva, cesarice **Elizabete**. Ni se vmešavala v javnost, v političke reči, nikogar ni žalila, pač pa je povsodi izkazovala dejansko vsa dela krščanskega usmiljenja; njena dobrodelnost je bila znana povsodi, koder je hodila.

Ko so sporočili cesarju to grozno vest, je padel na stol ter zaklical: «Torej tudi najhujše me je moralo zadeti».

Morilec se zove Luigi Lucheni, je rojen v Parizu dne 21. aprila 1873. leta, torej sedaj star 25 let, ter je pristojen v Parmo v Italijo. Ko je izvršil napad, je bežal, ali dva izvoščeka, ki sta bila v bližini, sta planila za njim ter ga ujela in izročila redarstvu. Zločinec je med potoma v ječo prepeval ter rekel: «Gotovo sem dobro zadel; gotovo sem jo usmrtil». Preiskovalni sodnik ga je jel izpraševati v francoščini, ali on je izjavil, da je ni več ter je govoril italijanski. Povedal je, da je prišel v Genf z namenom, da usmrti kako visoko osebo; mislil je posebno na vojvodo Orleanskega, ko je pa zve-

del, da biva tam avstrijska cesarica, se je odločil usmrtiti njo.

Sodili bodo zločinca po kazenskih določbah, veljavnih v genfskem kantonu, katere izključujejo smrtno kazen ter nadomeščajo isto s dosmrtnim zaporom.

Širom cele avstro-ogerske države vejejo danes raz razna poslopja črne zastave v znak žalosti, vseh narodov pogledi v njej pa so obrnjeni proti Dunaju, vsi narodi jednoglasno izražajo svoje globoke občutke ob tako nenadni smrti, vseh srca pa molijo k Večnemu in iz ust vseh doné besede:

Bog obvaruj, Bog ohrani,
Nam cesarja, Avstrijo!

* * *

Izmed brzojavov, došlih o smrti cesarice, omenjamo te:

Genf, 10. septembra (3. uri 40 min. popoldne). Cesarica avstrijska je zapustila ob 12. uri 40 min. popoldne hotel „Beaurivage“ in je šla proti pristanišču na parnik. Med potom je planil nekdo na cesarico in jo sunil z bodalom. Cesarica je padla na tla, vendar se je zopet vzdignila in dospela na parnik, kjer je kmalu potem padla v nezavest. Kapitan ni pustil, da bi parnik odplul, vendar je pozneje vsled prošnje cesaričinega spremstva dal znamenje za odhod. Kmalu po odhodu se je ustavil parnik in se povrnil v pristanišče. Cesarica se ni več zavedla: nesli so jo nazaj v hotel „Beaurivage“. Obleka Nj. Veličanstva je kazala krvave madeže. Zločinca so prijeli.

Genf, 10. septembra (3. uri 50 minut pop.) Nj. Veličanstvo cesarica Elizabeta je umrla nekaj trenutkov potem, ko se je povrnila v hotel „Beaurivage“. Pokazalo se je, da je bila sunjena z bodalcem blizu srca.

Dunaj 12. sept. Cesarica je napravila svoj testament že pred nekaj časa. Rekla je takrat, da se ne ve, kaj se more človeku prigoditi. V dvornih krogih menijo, da cesar z velikimi deli usmiljenja proslavi spomin pokojne cesarice.

Dunaj 12. sept. Po naročilu cesarjevem ostaneta zaprti obi dvorni gledišči od nedelje, 11. t. m., naprej tako dolgo, da se zvrše mase zadušnice. Glede drugih gledišč ni napovedano ničesar, toda pod tem pogojem, da ravnatelj dotičnih ne bodo dajali predstav na dan pogreba in na večer potem, ko so se vršile zadušnice. Jednako obvestilo se je poslalo tudi gledališčem po pokrajinah.

Budimpešta 12. sept. Italijanski delavci so v velikem strahu, sosebno nižji sloji so proti njim.

Genf 12. sept. „Journal de Genevre“ poroča: Orožje, katerega se je poslužil zločinec, je bila pila liki žaga na tri ogle. Ostrina je bila dolga 9-3 cm. Konec ostrine se je odlomil najbrže takrat, ko je zločinec vrgel bodalce od sebe.

Rim 12. sept. „Osservatore Romano“ objavlja besedilo brzojavke, s katero je odgovoril cesar Fran Josip na sožaljo papeža: „V strašni nesreči, od katere sem bil zadet Jaz in Moja hiša, so besede Vaše Svetosti — polne ogorčenja in naklonjenosti ter nadahnjene z ono vero, ki je bila vsikdar moje jedino zavetišče — donesle krepilne tolažbe potrtemu mojemu srcu. Vsprejmite sv. Oče, mojo globoko čutenostno zahvalo za Vaše besede in Vaš očetovski blagoslov. Blagoizvolite tudi v bodoče spominjati se v svojih svetih molitvah duše moje nesrečne soproge, mene in moje rodbine“.

Budimpešta 12. septembra. Obe zbornici sta imeli izredni seji. Vsi poslanci so prišli v žalnih oblekah. Pred poslansko zbornico so stali visokošolci z zastavo. Predsednik Szilagy, najznamenitejši vseh madjarskih govornikov, je z ginjačimi besedami naslikal življenje in trpljenje cesarice in potem mej drugim predlagal, naj se zasluge pokojne cesarice za madjarski narod uvekovečijo s posebnim zakonom, naj vsi člani poslanske zbornice nosijo 30 dnij žalne znake.

Genf 12. septembra. Po inicijativi kantonalne vlade genfske se je danes vršila impozantna manifestacija narodnega sožalja. Priredil se je sprevod mimo hotela „Beaurivage“, v katerem leži mrtva cesarica. Opoldne je od vladnega poslopja prišel sprevod. Na čelu so korakali genevski orožniki v paradi, potem pa sta prišla predsednik kantonalne vlade in predsednik kantonalnega velikega sveta, njima pa so sledili vsi javni činitelji uradniki, sodniki in župani ter nad 30.000 družih ljudi. Na terasi hotela je stal avstrijski poslanik. Vsi zvonovi so zvonili, vse mesto je bilo v črnih zastavah.

Genf 13. septembra. V Neapolju izhajajočemu anarhističnemu listu „San Marzio“ je morilec Lucheni pisal pismo, v katerem prosi, naj zavračajo vse tiste, kateri bi trdili, da je on blazen in tiste, ki bi trdili, da je storil umor vsled revščine, ker je storil svoj zločin s popolno zavestjo, ker je prepričan, da je treba v primernih presledkih umoriti kakega suverena. Preiskovalnemu sodniku je rekel, da je bil v starosti 10 let primoran iti z doma in sam zase skrbeti. Do 20 leta je delal v Parmi, potem je služil pri vojakihi, pozneje pa je služil v neki italijanski kaeži hiši. Tam, je rekel Lucheni, se mi je prav dobro godilo in so z menoj lepo ravnali, a vzlic temu sem imel že svoje misli. Kakšne so te bile, je prašal preiskovalni sodnik. Lucheni je odgovoril: Bil sem že anarhist, ne da bi bil to vedel. Zapustivši Italijo je šel Lucheni na Dunaj, od tod v Budimpešto, kjer mu je italijanski konzul preskrbel vozni listek na Reko. Z Reke je šel peš v Trst, kjer ga je italijanski konzul izročil policiji, katera ga je po odgonu spravila čez mejo. Delal je potem v Italiji in naposled prišel v Lausanne. Lucheni se prav nič ne kesa in pravi, da nima sokrivcev.

Dunaj 13. sept. Po vseh krajih, kjer se vozi vlak s truplom cesarice, zvonijo zvonovi, a po onih krajih, kjer so nastanjene garnizije, so na kolodvoru postavljene častne kompanije, da izvrše počestčenje. Truplo cesarice se položi v dvorni cerkvi na oder. Kapucinska cerkev se je zaprla radi priprav za pogreb.

Dunaj 13. septembra. Pogreba se udeleže nemški cesar Viljem, saksonski kralj Albrecht in princ-regent z vsemi princji. Rusijo, Italijo in Angleško bodo zastopali člani dotičnih vladarskih rodbin. Poslansko zbornico bo zastopal predsednik dr. Fuchs, kateri položi v imenu parlamenta na krsto lovorjev venec.

Genf 13. septembra. Lucheni je živel nekaj časa v Lausanneju, ne da bi se bil policijsko javil. V hiši, kjer je stanoval, je bil navadno molčeč, samo, kadar se je opil, je mnogo govoril in prepeval anarhistične pesmi. Nekemu lausanskemu pisarju se je zdelo sumno, da ima Lucheni tajne sestanke z italijanskimi anarhisti in da skrivaj razširja anarhistične liste. Naznanil je to policiji, katera je Luchenija prišla a ga zopet izpustila, ker se je pravilno legitimoval.

Genf 13. sept. Trdé, da je neka skupina anarhistov imela že pred dvema meseci posvetovanje v Curihu. Na tem posvetovanju da so sklenili, da vsaj do 1. oktobra mora pasti jedna vladajočih glav. Govori se, da je bil v to določen italijanski kralj. Ker pa je jeden sozarotnikov stvar izdal francoski policiji, je padel sum tega „izdajstva“ ravno na Luchenija. Pred 14 dnevi so se zarotniki zopet zbrali na posvetovanje, ker je moral Lucheni poslušati najhuja očitanja. Lucheni se je razsrdil ter je odšel vskliknivši: „Tovariši, prisezam vam, da v 14 dneh ubijem kakega kralja ali kako kraljico!“

Genf 14. septembra. V pogovoru s sodnimi uradniki je odgovoril Lucheni na vprašanje, če bi bil tudi italijanskega kralja Umberta ali Crispija umoril, ako bi bil imel priliko, da bi bil kralja Umberta rad umoril, Crispija pa ne, češ: „Crispi je tat; ukradel je pol milijona lir, jaz bi jih bil tudi ukradel, ko bi bil mogel, ali tatu bi nikdar ne umoril.“

Monakovo 14. septembra. „Tagblatt“ prijavlja romantično zgodbo iz življenja cesarice. Pravi, da se je nekoč vojvoda Makso s

svojimi otroki sprehajal na samem, ko je srečal ciganko, ki je takrat še majhni princezinji Elizabeti prorokovala, da bo nosila vladarsko krono, da pa bo jako nesrečna, in da bo umrla nenaravne smrti.

V nedeljo, dne 14. t. m. so v Genfu cesarico balzamovali ter v sredo po noči odpeljali s posebnim vlakom na Dunaj, kamor dospé 15. t. m., to je v četrtek ob 10. uri po noči. Truplo je položeno v krsto iz kovine, in ta zopet v drugo krsto, katera je zapečatená. Od meje dalje po vseh cerkvah v bližini postaj, koder jo peljejo, zvonijo. —

Rana na sreč pokojne cesarice je bila — kakor so konstatovali zdravniki — prav neznatna tako, da bi bilo morda pri takojšnji pomoči še mogoče rešiti življenje. Po izjavi zdravnikov cesarica v zadnjih trenutkih ni trpela. Zadnji vzdih je bil, ko so jo v hotelu položili na posteljo.

Oporoka cesarice. V ponedeljek se je odprla oporoka cesarice. Grand Lainz je zapustila hčeri nadvojvodinji Mariji Veletrij, grad Achilleon na otoku Krku pa hčeri nadvojvodinji Gizeli Bavarski. Zlatnina, kolikor je bila privatna last cesarice in ki je vredna več milijonov, se je prodala že pred meseci in so dotični znesek porabili za popravilo gradu Achilleon ter v podporo nekaterih sorodnikov cesarice.

Cesar je določil 6 mesečno žalost na dvoru, ki prične z 21. t. m. Manevre v Galiciji in na Ogerskem je ukazal ustaviti.

Cesarico so četrtek zvečer pripeljali na Dunaj. Po vseh ulicah, koder se je premikal veličasten sprevod, je bilo natlačenega nebroj ljudstva. Višji dostojanstveniki raznih kategorij, vojaštvo, duhovništvo itd. je čakalo krste na kolodvoru; kolodvor kaže žalno lice, kakor tudi je Dunaj ves v obleki žalosti.

Po vseh postajah, koder so jo peljali, so se zbrala županstva, duhovništva, korporacije, zastopniki javnih oblastij, da so izkazali zadnjo čast vladarici.

Na Dunaj je došlo že neštevilno ljudi.

Stara danska cesarica Lujza je, izvedši smrt naše cesarice, opasno zbolela. Vest jo je tako pretresla, da se je bati za njeno življenje.

Ogri nameravajo v Budimpešti postaviti cesarici spomenik v trajen spomin njene naklonjenosti ogerski deželi.

Tragični slučaj smrti v vladajoči hiši. — Poleg prej omenjenih tragičnih slučajev smrti v vladajoči hiši omenimo še, da je 18 letna hčerka nadvojvode Albrehta, Matilda, l. 1867. umrla vsled opeklin, ko se je njej zapalila obleka. Nadvojvoda Viljem, topničarski inspektor, je umrl l. 1894. vsled nesrečnega padca s konja in l. 1895. se je ponesrečil nadvojvoda Ladislav v Agyaj-skem logu na Ogerskem na lovu. Izprožila se mu je puška in strel je nadvojvodo smrtno ranil.

* * *

Cesarica Elizabeta je bila rojena 23. decembra 1837. leta, kot hči Maksa, vojvode Bavarskega. V Islu na nekem balu se je seznanil naš cesar z njo in dva dni pozneje se je z njo zaročil. Poroka se je vršila 24. aprila 1854. v avguštinski cerkvi na Dunaju.

Leta 1867. od 8. do 23. junija je bila s soprogom vred venčana za kraljico ogrsko.

Leta 1879. je praznovala cesarska dvojica petindvajsetletnico svoje poroke. Avstrijski narodi so tekmovali medsebojno, da bi pokazali cesarski dvojici svojo udanost.

Mej raznimi nesrečami, ki so jo zadele, je bila pač najstrašnejša smrt njenega sina prestolonaslednika nadvojvode Rudolfa.

Cesarica je jako rada potovala.

Bila je blaga žena in posebna podpora revežem. Avstrijski narodi žaljujejo za njo kakor za svojo materjo.

* * *

Gorica kaže vseobčo žalost. Po vseh hišah v vseh ulicah vihrajo zastave, črne in cesarske, na oknih vseh hiš pa vidiš črne prte, razgrnjene po zidu. Svetiljke po celem mestu nosijo črne in bele trakove, tako da je videti celo mesto v žalni obleki.

Četrtek dopoldne je bila v stolni cerkvi črna masa za pokojno cesarico; udeležili so

se iste vsi višji civilni in vojaški dostojanstveniki ter jako mnogo občinstva. Med mašo so gorele vse svetiljke po mestu. Povsod vlada red in mir.

Sv. mašo-zadušnico je daroval preč. g. prošt Jordan v odsotnosti nadškofa in kneza. Na sredi cerkve je bil postavljen velik mrtvaški oder z obilnimi gorečimi svečami ob straneh; vrh istega je dičila cesarska krona. Vsa cerkev je bila odeta v žalno obleko.

Danes popoldne za časa pogreba bodo v Gorici zaprte vse prodajalnice; svetiljke bodo gorele po celem mestu.

V črni obleki vidimo te dni več patrijotičnih dam.

Pogreba se udeleži tudi goriški župan Venuti v družbi s poslancem Lenassijem; dalje dež. glavar grof Coronini.

V sredo zvečer je zavladal strah po Gorici. Na Trstniku pred vojašnico je dal vojaški rog znamenje: alarm! Častniki in vojaki, ki so bili v vojašnici, so hiteli iskat sodrugov, kateri so bili razkropljeni po mestu. Le ti so — ko so zvedeli za alarm — leteli po ulicah z vso silo, kar se je dalo, v vojašnico. To je ljudi begalo, da so mislili, kdo vé kaj se je dogodilo. Ves Trstnik je bil poln ljudi. Na Trstniku pa so stali vojaki iz velike vojašnice, z grada in iz ulice Vogel. Napravili so 2 kompaniji, kateri sta odšle v Nabrežino. Še le potem, ko so ljudje izvedeli, da se vse to oboroženje tiče Nabrežine, so se duhovi pomirili.

Izgredi v Nabrežini. — V torek zvečer so bili v Nabrežini izgredi. Kakih 500 delavcev od tam in iz bližine je udrlo v Nabrežino ter tam napravilo nekaj škode na hišah in vrtovih raznih italijanskih posestnikov in podjetnikov. Letalo je kamenje, združeno z vpitjem proti Italijanom naperjenim. Iz italijanskih hiš so streljali na izgrednike. V jutro se je peljalo par Italijanov v Trst pritoževati se na laški konzulat. Laški konzul je hitel potem na namestništvo, kjer se mu je pri obnovitvi izgredov obljubila vojaška pomoč. Izgredi so se nadaljevali v sredo v jutro proti italijanskim delavcem, katere so pregnali iz kamnolomov, in ni bilo prej miru, dokler niso podjetniki odpustili italijanskih podanikov, kateri so se popoldne z rodbinami in vso svojo opravo odpeljali domu. Izgredi so trajali dopoldne, najhujše je bilo popoldne, dokler se niso Italijani odpravili na pot. V sredo zvečer sta odšli 2 kompaniji vojakov 47. pešp. iz Gorice v Nabrežino, opravljeni, kakor bi šli v vojsko. V Nabrežini je mir. — Laški listi pišejo o tem tako, kakor da bi bile tam prave bitke. —

Demonstracije v Trstu. — V torek zvečer so bile zopet demonstracije. Oddelki vojakov so bili nastanjeni pred hišo „Piccola“, pred italijanskim konzulatom, na velikem trgu, na Barriero in pri sv. Jakobu. Do resnih spopadov ni prišlo, vendar so množice pobile nekaj šip in svetilk na mestni plinarni, eno veliko šipo na „Piccolovi“ hiši ter mnogo svetilk okoli sv. Jakoba. Tu pa tam so kričali: „Morte! Fora i Italiani!“ Do najhujšega in najnevarnejšega je došlo zopet pred „Ginnastico“, a izzivači so bili gospodiči, ki so čakali notri, najbrže sedeči na priljubljenem jim kamenju. Kakor je že navada, se je zbralo tam nekaj ljudi, ki so mirno gledali, kako se pripravlja policija. A to so porabili junaki v telovadni palači v pretvezo, da so obvestili po telefonu svoje somišljenike po raznih kavarnah, češ: da jim preti huda nevarnost. In res se je kmalu valilo proti „Ginnastici“ par stotin Italijanov. Blizu „Ginnastice“ so se tej tolpi postavili nasproti vojaki in redarji s sabljami. Vso to množico — kakih 300 oseb — ki je vsklikala mej drugim tudi „**Evviva l'anarchismo! Abbasso il lutto! Avanti!**“ je potisnila policija na dvorišče policijskega inspektorata, kjer so jih aretovali! Med aretovanimi so tudi 3 doktorji, 1 profesor in 1 inženir. Vse te ljudi so preiskali takoj in so našli pri njih revolverjev in bodal. — Ob 11. uri se je umak-

nilo vojaštvo. Oddelka vojakov sta ostala le pred italijanskim konzulatom in v ulici Rossetti.

— O belem dnevu v sredo okoli 11. ure dopoldne so v Trstu na uredništvu „Piccola“ razbili veliko šipo in opoldne zopet drugo, tako da je škode okoli 800 gld., ker niso razobesili žalnih zastav. Onih, ki so šipe ubili, niso ujeli.

Nemiri so se začeli tudi v Devinu in v Trstcu, v Foljanu, Marjanu in Zagradu. V vse kraje je došla vojaška pomoč. V Korminu so se tudi pojavili nemiri.

Italijanski listi že vpijejo na vse grlo, da so vseh demonstracij krivi — Slovenci. Toda kdo je nastopil proti Lahom na Dunaju, v Budimpešti, na Sušaku, v Šibeniku, v Berlinu, zakaj so nastali nemiri v Furlaniji? — Vzrok tiči drugje....

Tudi na Štajerskem preganjajo laške delavce; tam popravljajo železniško progo. Padli so po njih, da so morali bežati.

Napad na „legino“ šolo v Devinu. — Italijanski časopisi poročajo, da so Slovenci napadli novo italijansko šolo v Devinu. Ali so jo v resnici, tega še ne vemo.

V Devinu so baje pobili 86 šip, predrli so 3 vrata in 2 okna, poškodovali strehe; raztrgali so ograje in izruvali stebre. Provročena škoda je baje velika.

Primorski namestnik, grof Goëss, je bil v „avdijenciji“ pri italijanskemu konzulu v Trstu, da ga zagotovi o avstrijski ponižnosti in potrpežljivosti ter o tem, da je vsestransko poskrbljeno, da se znanprej Lahom ne skrivi niti las na glavi.

Italijanski konzul na „inspekciji“ na slovenskih tleh. — Kot kaki državni avstrijski uradnik, se je podal italijanski konzul iz Trsta pogledat škodo, katero so uzročili laškim podanikom demonstrantje v Sv. Križu in Nabrežini, da o tem obvesti svojo vlado, katera se že pripravlja na zahtevanje odškodnine. Ne čudimo se tej predrznosti, kajti kaj drugega Lah ne poznajo, pač se čudimo okoliščini, katera kaj takega dovoljuje. — Avstrijskega konzula bi v takem slučaju v Italiji jednostavno zapokali.

Proti Italijanom so nastopili tudi v Berlinu, kjer so jih pobili.

V Šibeniku v Dalmaciji so se tudi spopadli z Italijani. V Ljubljani vlada mir, odkar je večina laških delavcev odpotovala.

Italijani beže iz raznih krajev države v domovino.

Proti Italijanom iz kraljestva je vsled zavratnega umora cesarice Elizabete nastal skoro povsodi hud odpor. Na Viču pri Ljubljani, kjer je veliko laških delavcev, so jih v nedeljo pretepli; tekla je kri na strani napadalcev in na strani napadenih. Mir so morali napraviti — vojaki, katerih so poslali na Vič cel bataljon. Tudi v mestu so včeraj napadli italijanske delavce, kateri so morali bežati na Grad. Zapodili so Italijane, kjer koli so jih dobili. Vojaki hodijo v oddelkih po mestu ter varujejo red. Miru ni bilo prej, dokler se ni včeraj s posebnim vlakom odpeljalo več sto laških delavcev iz Ljubljane. Nekaj laških delavcev so zaprli radi razžaljenja Njeg. Veličanstva. Služijo, da so med njimi nekateri anarhisti. —

V nedeljo so tudi na Dunaju v Pratru bili izgredi proti Italijanom, kateri so se mogli rešiti le z begom. V Budimpešti pa so Italijani bežali, boječi se ogerskih pestij, takoj, ko so zvedeli, da je morilec njihovega rodu. Tudi na Reki so jih prijeli.

Dva važna momenta v življenju cesarice. — Ko je nadškof kardinal Rauscher dne 24. aprila 1854. poročal njo, „bavarsko rožo“, do takrat bavarsko vojvodinjo, je rekel v nagovoru: „Vse, kar je deviškega, lepega in nežnega, gleđa v cesarici Elizabeti svoj uzor in svojo zaščitnico“ in kakor da bi zrl v prihodnost, je dostavil, „da naj sije kakor prva gospa ne samo po kroni, katera jej venča glavo, temveč, nego še več po vrlinah, katere razširjajo s prestola svetlobo med narode“. — In pokojna cesarica je bila res izvanredne lepote, a ne samo po obrazu in telesu, temveč tudi po duši; milosrčna in blagodarna je tešila solze siromakov, kjer je

le mogla in dobrot, katerih je podelila, s svojim pospeševanjem na vse strani, je nebroj.

Ko je dne 30. januarja 1889. leta pretresla srcé presvitlemu vladarju grozna vest o smrti prestolonaslednika, je bila ona, ki je tolažila Njegovo Veličanstvo in cesar sam je izjavil: „Koliko se imam v teh težkih dneh zahvaliti svoji ljubljeni soprog, cesarici, ter koliko podpore sem našel pri njej, ne morem opisati, ne morem dosti točno izraziti. Ne morem drugega, kot da zahvalim Nebo, katero mi je dalo tako družico“.

In te družice ni več! Ni je več one, ki mu je stala na strani kakor angelj-varuh v težkih dneh ter mu znala ljubko lajsati težave in s tem samej sebi. Zato pa še tim gorkejšo čutijo te dni s presv. cesarjem vsi njegovi narodi.

Deželni odbor goriški je tudi poslal na Dunaj brzojavko, v kateri izraža svoje sočutje na nenadomestni izgubi vsled smrti presvitle cesarice.

Tu omenjamo, da so vsi mestni sveti, korporacije, društva, itd. izrazili svoja čutila pred Najvišji prestol.

Goriški mestni svet je v izredni seji tudi sklenil izreči sožalje in isto poslal v primernih besedah na Najvišje mesto. Besedilo je nabito po mestu na lepakih s črnim obrobkom.

Domače in razne novice. Slovenci, pozor!

Ker se vedno bolj razširjajo nemiri in so ti prešli ponekod v prave izgrede, svarimo tu vse: nikar se ne spuščajte v nikake demonstracije, ker iste bi imele za Vas kaj slabe posledice! Poboji, umori ne prinašajo nič dobrega, pač pa temnice in splošno zlo. — In s pobijanjem bi le žalili presvitlega cesarja, kateri je že tako potr ob neznosnem udarcu! Torej naj vlada mir povsodi; tako boste najlepše pokazali svojo udanost in svoje sožalje ob smrti preljubljene cesarice, a z demonstracijami tega nikdo ne kaže.

Torej previdnost!

Imenovanje. — Kanceliski sodni oficijal II. razr. g. Karol Devetak je imenovan kanceliskim ravnateljem II. razreda v višjesodnem področju tržaškem; oddeljen je k pom. trgov. sodnji v Trstu.

Namestnik, grof Goëss, je bil včeraj z višjim orožniškim častnikom v Nabrežini, v Sv. Križu in v Devinu, da si je ogledal sam škodo, provročeno Italijanom. Velika skrb!

Da bi bilo obratno, dvomimo, da bi vlada taka velika skrb na visokih mestih!

Kontrolni shodi domobrancev in rezervistov. — Za domobrance bodo kontrolni shodi letos: v Kanalu 12. oktobra, v Ajdovščini 22. oktobra, v Gorici za moštvo, pristojno v mesto, dne 24. oktobra. Za občine okrajnega glavarstva Goriškega: v St. Andrežu, Biljah, Čepovanu, Dornbergu, St. Ferjanu, Grgarju, Ločniku, Mirnu, Opatjem-selu in v St. Petru dne 25. oktobra; za občine: Podgora, Kojško, Renče, Solkan, Sovodnje, Šempas, Trnovo, Trebuša, Vrtojba in Vogersko dne 26. oktobra in sicer se prično shodi povsodi ob 9. uri zjutraj.

Dodatečni kontrolni shod bo dne 20. novembra v domobranski vojašnici v Gorici.

Kontrolni shod v Gorici bo na dvorišču domobranske vojašnice.

Za rezerviste bodo kontrolni shodi: v Ajdovščini dne 13. oktobra, v Kanalu 21. oktobra, v Gorici za meščane 17. oktobra in za občine okrajnega glavarstva Goriškega dne 18., 19. in 20. oktobra. Dodatečni kontrolni shod bo dne 9. novembra v Trstu.

Vsi ti kontrolni shodi se prično ob 10. uri predpoldne, ob nedeljah in praznikih po službi božji.

Kontrolni shod v Gorici bo na dvorišču c. in kr. oskrb. vojaškega magazina.

Premeščenja in imenovanja. — Sodn. adjunkt v Tolminu dr. Viktor Ahazhizh je premeščen iz Tolmina v Sežano, dr. Niko Senjan, adjunkt pri pomorsk. trgovinski sodnji, k deželni sodnji v Trstu in Kosm. Albanese iz Krka v Pulj; dr. Edvard

Poljak pride od dež. sodnije v Trstu k pom. trgov. sodniji. Imenovani so adjunktom: dr. Jos. Strauss, dosedanji rač. revident pri višji dež. sodniji v Trstu, istotam, potem avskultantje: Nest. Lavrenčič za Pulj, dr. Jos. Rusca za Pazin, dr. P. Bleiweis za Rovinj k okrožni sodniji; začasno gre v Podgrad, in dr. Jak. Babuder v področju višje dež. sodnije v Trstu.

Duhovniške spremembe na Goriškem. — Premešeni so sledeči gospodje: Miroslav Kronpa kaplan iz Komna v Lom za kurata; Jožef Cigoj kapl. iz Tolmina v Jageršce, Frančišek Knavs iz Št. Petra za kaplana v Miren, Jožef Ušaj kapl. iz Devina za vik. v Plave, Al. Čubej kapl. iz Kobarida za vikarja na Trnovo p. Kobaridu, Jožef Ferfolja kapl. iz Bovca za kaplana k sv. Luciji na Mostu, Klement Korsič kaplan iz Tržiča za vik. v Pieris, vik. Alojzij De Štefano za vik. v Sv. Martin na Krasu. Na novo namešteni so novomašniki: A. Gleščič kaplan v Komen, Val. Zega kapl. v Bovec, Franc Franke kapl. v Kobarid, H. Černigoj kapl. v Devin, Iv. Košir II. kaplan v Tolmin, Jožef Ličen kapl. v Št. Peter, V. Zabukovšek kapl. v Cirkno, Al. Morsut kapl. v Tržič, Mesrop Justulin kaplan v Farro.

Prijatelj in znanec. — Zopet moram opozoriti, naj se naslovljajo na moje ime le taka pisma, ki so v resnici le meni namenjena, ker taka pisma gredo za mano, ako me ni v Gorici. Ako je pa v pismih kaj takega, kar se tiče katerega koli mojih podjetij, nastane s tem lahko zamuda za več dni. Kar se tiče torej tiskarne ali raznih časopisov, je treba pošiljati bodisi na ime vpisane tiskarne „Goriška tiskarna A. Gabršček“ ali pa na ime katerega časopisov. V interesu strank je torej, da se drže tega navodila.

V Gorici, 12. septembra 1898.

A. Gabršček.

Vodstvo moje „Goriške tiskarne“ je prevzel gosp. Ivan Meljavec, doslej poslovodja tiskarne „Edinosti“ v Trstu; g. Josip Krmopotić je pa prevzel 15. t. m. vodstvo moje „Narodne tiskarne“ v Pulju. Oba imata pooblastilo tudi za sprejemanje in izdajanje vsakršnih plačil; njiju podpis poleg pečata tiskarne ima za stranke veljavo. Toliko na znanje gg. odjemnikom.

A. Gabršček.

Dnevni red II. seje dež. zbora dne 19. septembra t. l. v 5. uri popoldne: Predlog deželne odbora zastran proslave 50-letnice vladarstva našega presv. cesarja. — Brez komentara!

„Et meminisse juvat“. — Spominjati se, koristi! — 3. febr. 1897. je bil tisti znameniti dan, ko so slovenski poslanci izstopili iz deželnega zbora potem, ko so uvideli, da jim ni mogoče več tam ostati, ker Italijani niso dopustili, da bi Slovenci mogli sodelovati v odsekih pri vprašanjih o celokupni potrebah. Italijani so imeli večino po vseh glavnih odsekih, le tako za navadne reči, za okrajno cesto ali za kako brv v deželi so smeli tudi Slovenci govoriti! Ker je slovenskim poslancem pri sreč. blagor cele dežele a italijanskim samo Furlanija, so skušali ustanoviti upravni odsek, v katerem bi prišli do nekake prave veljave kot poslanci ter bi mogli vršiti svojo nalogo v pravem pomenu besede. No, Italijanom se je — kakor že marsikaj — posrečilo preprečiti vsako stremiljenje Slovencev. Temu je sledil izstop.

Če bi bilo poklicanim činiteljem do tega, da dajo Slovencev zahtevano poročstvo ter bi res hoteli skrbeti za celo deželo nepristransko, bi bili storili kaj v prilog Slovencev, da bi ti mogli vstopiti v deželni zbor. Tako pa nič in nič! In sedaj naj vstopijo naši poslanci v deželno zbornico kar tako Italijanom na ljubo? Ne, s tistimi možmi, ki jih ovirajo, da ne morejo delati za blagor slovenskega dela dežele, s tistimi možmi izražati skupno udanostna čutila, tega naši poslanci ne potrebujejo in tega tudi ne storé; za to imajo drugodi dosti prostora!

Kaj pa je sledilo izstopu? **Dan 22. marca 1897.**, dan nepozabnega spomina, ko je laška zdivjanost in prekanjenost zavrtno zmagala slovensko poštenost. Še sedaj nam

odmeva po ušesih tulenje in vrvenje sinov „avite culture“, katero je bilo po ulicah v Gorici tako, kakor da bi izpuštil najhujše zveri iz pračozdov. — Prišel je bojkot! — Z našim listom so delali kakor turški paše, hišna preiskava najskandaloznejšega načina je gg. čitateljem še v živem spominu in tiste, ki so najbolj besneli proti nam, so povišali v službi! In na sploh! Nič, vse je po starem, po starih šegah brijejo norce s Slovenci. — Torej k vstopu ni nobenega vzroka. — Kadar pride poročstvo, pride vstop, brez poročstva pa — nič!

„Sentinella“ je res imeniten list! Dočim so vsi drugi listi, karkoli smo jih videli, izšli v žalni obliki, obrobjeni črno, ali vsaj so imeli črne znake ob pričetku in na koncu sestavka o smrti naše cesarice Elizabete, si „Sentinella“ ni štela v dolžnost v tem pogledu storiti kaj; izšla je tako, kakor po navadi. Res ni nikjer predpisano, kdaj ima iziti kak list v žalni obliki, ali zdi se nam, da je pač neumestno ob taki priliki z listom demonstrovati. Če matadorji okoli „Sentinelle“ že nimajo več toliko avstrijskega čutila, morali bi imeti v tako posameznem in groznem slučaju vsaj toliko splošno človeških občutkov in pa takta, da bi pritisnili listu malo črnega znaka. Pa pisava! Piše o Elizabeti, da je bila „imperatrice d'Austria“, prav kakor bi „Sentinella“ izhajala tam doli kje v Kalabriji!

In „Sentinella“ hoče biti „Furlanska predstraža“! Kolikor je nam znano, so Furlani sami na sebi patrijotični zadosti. Da bi ne bilo tistih znanih „irredentovskih“ našemljencev, bi bilo v deželi marsikje drugače.

Kaj bi bilo, ko bi predniki, očetje in stari očetje generalov „Sentinelle“ — sami pristni Slovenci — o čemer pričajo še jasno imena urednikov tega slavnega lista, vstali iz grobov ter bi videli, kaj počenjajo njihovi potomci! Strah in groza bi jih obsla. Furlani, ali je res rečeni list vaša predstraža?!

Čudna okrožnica. — Doznajemo iz poročil, došlih nam od slovenskih županov, da je c. kr. okrajno glavarstvo v Gorici naročilo slovenskim županstvom poskrbeti, da vsaj toliko časa prejemajo vse veselice, dokler se zemski ostanki presvetle cesarice ne položijo k večnemu počitku. Iz tega je razvidno, da naše glavarstvo ima povsem krive nazore o Slovenceh, oziroma jih nalašč pači. Kdaj so se Slovenci pregrešili proti vladajoči dinastiji? Ali se niso vedno radovali pri veseljih dogodkih in zalovali pri žalostnih? Gospodje, ki vedrite in oblačite na glavarstvu, odprite zgodovino! Iz nje se prepričate, da je skozi in skozi prepletena z dokazi neomajane ljubezni do domovine in vladarja? In kateri narod je več žrtvoval za cesarja in domovino nego uprav Slovenci, oziroma Jugoslovani?

Taka okrožnica, v teh prežalostnih časih, je res žaljiva za vsa slovenska županstva in za Slovence posebej. Kaj tacega je bilo umestno v Trstu. Tržaškega župana bi se bilo moralo opozoriti z enako okrožnico, da bi bil dal iz pijetete do preblage pokojne cesarice vstaviti vse veselice in godbe minule nedelje v Trstu, kjer se je vsled tega vzročilo toliko zla in toliko družin pahnilo v nesrečo, vsled prevelike ljubezni in spoštovanja do prekoluzke kraljevine in njenega glavarja, oziroma vsled nespoštovanja do cesarske avstrijske vladajoče rodbine. Kam jadrano na taki ladj?

Prepričani smo, da se gotovo najde kak župan slovenske občine, kateri odločno zavrne tako okrožnico.

Ali je predsednik društva „Lega Nazionale“ državna oblast? — To vprašanje nam je prišlo na misel, ko smo včeraj čitali v laških časopisih, da je dr. Piccoli, predsednik tržaške podružnice „Lega Nazionale“, brzojavil devinskemu županu, Slovincu g. Plesu, naj ga brzojavno obvesti, ako so resnična poročila o napadu na „zalegino“ šolo v Devinu. Zastrmeli pa smo, ko smo izvedeli, da se je slovenski župan tako daleč spozabil ter v resnici, ako so laška poročila verodostojna, brzojavno obvestil dr. Piccoli-ja o gotovem napadu. Pri tem dejstvu nam prihaja na usta vprašanje, kaj bi storil v enakem slučaju župan laške

občine, ko bi mu brzojavil po obvestilo kak predsednik zasebnega slovenskega društva? Tak župan bi jednostavno prezrl odgovoriti, k večjemu bi o tem obvestil svojo pristojno oblast.

Kdo naj se ne smeje? — Vladni „Mattino“ je prinesel laški dopis iz — čujte! — Rihemberga, dasi ondi nikdo tega lista ne čita in ne zna laški pisati, še manj pa, da bi gojil take nazore, ki bi pri-jale „Mattinu“ in njegovim prismojenim birokratom. — „Dopis“ obrača svojo ost proti „Soči“, češ, da ne izraža mnenja slov. naroda, in sicer v dveh ozirih, namreč, kar se tiče bojkota laških trgovcev in — deželnega zbora. O bojkotu pravi, da Slovenci potrebujemo Lahov; o deželnem zboru pa izraža modro mnenje lahončkov in c. kr. birokratov, namreč, da slovenski poslanci škodujejo svojim volilem, ker nočejo iti v deželni zbor, — to se pravi, ker nočejo sleči narodu še srajce in jo dati pohlepni lahomom. — Take burke uganja z nami glasilo tržaških političnih sleparjev.

Vladni „Mattino“ je velik modrijan. Čudi se v svoji vladni nedolžnosti, zakaj c. kr. pošte ne sprejemajo pošiljk pod naslovi: Piedimonte, Montespino, Moncorona itd., — dočim pa brez ovire dostavlja pošiljke v Gorici, ki so namenjene: na Travnik, v Gospodsko ulico itd. — Ta „Mattino“ je bodisi strašen tepec ali pa navihaneč, kakor vsi irredentovci. Najbrže je drugo res, ker mora vedeti ob vsej Lahom prirojeni duševni omejenosti, da Piedimonte, Moncorona itd. so irredentovske skovanke zadnjih let, dočim so imena: Travnik, Studenec, Vorenj, Pristava, Generališče, Baronovšče, Gorišek itd. starejša nego vsa laška imena! Saj je Pajazzo grande star komaj dobrih 20 let in vojašnica se imenuje še vedno: Travnik-Kaserne! — Toliko ne le „Mattinu“, ampak tudi gospodom v rumeni hiši, katere se opozarjamo, da pod bivšim namestnikom je bil izdan odlok, ki je prepovedal uradno rabo novoskovank, kakor so Piedimonte, Moncorona itd. Ali naj naredimo korak nazaj pod novim namestnikom tudi v tem oziru?!

Umor in rop. — V torek popoldan so našli v bližini železniškega mostu mrtvega 21 letnega Maksimilijana Frischkovitza, uradnika v Podgorski papirnici. V nedeljo je bil pri svojem bratu v Trstu, od koder se je vrnil v Gorico z večernim vlakom. S kolodvora je šel peš čez železniški most v Podgoro in na potu ga je nekdo umoril; pre-paral mu je trebuh ter pobral vse, kar je imel pri sebi denarja ter uro. Ko ga v ponedeljek ni bilo v urad, je vodstvo papirnice brzojavilo v Trst njegovemu bratu, kje da je Maksimilijan Frischkovitz. On je odgovoril, da je odšel v nedeljo zvečer v Gorico. Ker ga le ni bilo, so začeli iskati in končno so ga našli mrtvega. Storilec še niso dobili.

Naša pretura — Nekdo nam piše: Nekemu kmetu iz dol. Vrtojbe ste prišli dve pismi od preture pod št. 739/95 31. II. s slovenskim naslovom in z italijansko vsebino. Morda je prišla tudi kakemu drugemu: če zveš, vam naznanim. Prav tako, kakor smo zadnjič čitali v „Soči“. — Torej se nadalje brijejo s Slovenci norce na tak način.

Na potovanju. — Nekdo nam poroča: „Neki kmet iz goriške okolice se je peljal nedavno iz Nabrezine po železnici do Gorice. V istem kupeju, kjer je sedel on, so sedeli tudi nekateri Italijani in so se med seboj pogovarjali; on se je delal, kot da bi jih ne razumel. Eden (lt.) je rekel da Slovenci v Italiji so dobri in vneti podaniki in vojaki; drugi pa je odgovoril, da so „una razza porca“. Potem je rekel eden, da bi moralo biti vse do Soče pod Italijo, potem bi bil mir; drugi pa je dejal, da: Gorica, Trst z Istro bi moralo biti pod Italijo, potlej bi komaj bil mir, drugače ga ne bo.

To mi je pravil isti kmet ki je to slisal v nedeljo in rekel če bi bil le še kdo z njim takrat v kupeju, potem bi jim že pokazal, kaj smo mi, matere Slave sinovi, tako pa je molčal“.

Trgovcem v hribih. — Neki voznik doma blizu Kanala vozi mnogo blaga vsaki

teden trgovcem po idrijski dolini od Sv. Lucije naprej. Ta voznik se baha proti tamšnjim trgovcem, da pozna blago prav dobro in zna tudi isto kupiti najceneje in češ on vé, kje je boljši kup. Ni zadosti, da je temu vozniku malo mar za geslo: „Svoji k svojim“, on celo ne zahaja v štacune, kjer bi res najceneje kupil, temveč kupuje le tam, kjer mu dajo največ dobre roke. Dozdeva se mi, da ta voznik ni nikoli sit, kajti, njemu ni dosti, da ga prodajalec obdari z dvema ali tremi goldinarji, kaj še, to je njemu vse premalo, on celo žuga, da odvrne od dotične trdke vse odjemalce, katerim on blago vozi, če se mu ne da kolikor on želi, siten pa je „kakor cigan“. Navadno pa obleta po Gorici vse laške in slovenske štacune, dokler ne napolni mošnjaka. Razume se, da kolikor da prodajalec vozniku, mora prvi toliko več zaračunati na blagu odjemalcu. Torej škodo ima le slednji.

Nedavno je kupoval vino za nekega gostilničarja pri „vinski zadrugi“, a tam mu ni ugajalo, od tod je šel k vsem tukajšnjim slovenskim zalagam, a nikjer mu ni bilo po volji, četudi je bilo blago in cena ugodno. Slednjič je kupil vino pri „čifutu“, ki mu je dal 6 gld. dobre roke, a razume se, da je čifut zaračunal vino toliko dražje krčmarju, a temu brezvestnemu vozniku ni sedaj več mar niti za kakovost niti za ceno vina, samo da je on prejel 6 gld. od „priže“, zraven je pa še krčmarju zaračunal drago voznišino. Kaj ne, ta dobro razume svoj „meštir“? Temu podoben je tudi neki mlad voznik doma blizu Starega sela, kateri vozi trgovcem v „Kotu“. Je pa zopet drugi, kateri zahteva, naj se odjemalcu zaračuna blago dražje nego ga je on plačal. Torej trgovci, kateri ne morete priti sami v Gorico in kupujete blago pri slovenskih trdkah, zakaj ne naročate blaga sami naravnost pisмено ali pa po zastopnikih, katere trdka za to plača in v ta namen pošilja k trgovcem, da so solidno in pošteno postreženi. O p a z o v a l e c.

Slovenske in laške gostilne. — Nekdo nam piše: „Zadnji čas se je slavna „Sentinella“ zaganjala v neko gostilno v Nunski ulici, češ, da tam Slovenci po noči prepevajo in vpijejo ter da redarstvo ne stori ničesar, da bi tako nepravilnost odpravilo.

Kdor pozna tisto gostilno, mora vedeti, da se iz nje ne čuje kar tako hitro petje na ulico in tisto tudi gotovo ni bilo tako hudo, kakor pišejo lahoni. Nasproti temu sem pa čul nedavno po noči pravi pravcati krič v veliki laški gostilni skoro sredi mesta.

In pa še to! „Sentinella“ pravi, da redarstvo pusti slovenskim krčmarjem, da smejo njihovi gostje početi kar hočejo, a da kaznuje laške krčmarje za vsako malenkost. Kaka laž! —

Znano mi je spet, da je redarstvo pazilo strogo, na neko slovensko krčmo blizu gori imenovane, ko jo je otvoril Slovenec, čeprav ni bilo za to nikakega pravega povoda. — Italijani hočejo govoriti o dvojni meri tako, da trde, kakor bi se nam dopustilo vse, a njim bi se godila krivica, čeprav je v Gorici v vsakem pogledu baš nasprotno resnica“.

Naučno ministerstvo je ugodilo utoku vikarja v Logeh, ki od začasnega vodstva knezjega in nadškofijskega ordinarijata ni mogel dobiti certifikata samostojnosti, ter mu priznalo samostojnost za njegovo osebo. Slavno c. kr. okr. glavarstvo v Tolminu ga je obvestilo o tem s slovenskim dopisom, ker se je bil g. vikar pritožil i proti temu, da se mu je slovenski vložena fasija rešila po nemški. Ali nimajo pri računskem oddelku visokega c. kr. namestništva v Trstu nobenega Slovenca, oziroma slovenskega jezika zmožnega uradnika?!

Na tukajšnji okrožni sodnji se je vršila dne 9. t. m. kazenska obravnava proti Josipu vit. pl. Premiersteinu iz Tolmina radi objave uradne tajnosti kot ud cenilne komisije za dohodninski davk pol. okraja tolminskega; obtožil ga je dr. Koltnik, c. kr. notar v Tolminu. Obtoženec Josip pl. Premierstein je bil oproščen. Obravnavalo se je izključno slovenski.

Slovenska šola v Ločniku je Italijanom trn v peti; odpravili bi jo radi kar čez noč. V to svrhu izkoriščajo tudi sedaj okolnost, ker je c. kr. okrajni šolski svet razširil italijansko šolo v Ločniku v 5-razrednico v nekako odškodovanje za to, ker se je morala italijanska šola v Podgori zapreti. Italijani lové slovenske otroke, da bi jih potisnili v svojo šolo ter napolnili praznoto v isti. Okr. šolski svet se toliko briga za italijansko šolo v Ločniku, za slovensko pa dokaj premalo, tako da bi človek skoro rekel, da se hoče uničiti tudi slovenska šola v Ločniku. Ta šola je nastanjena v nekem poslopju, v katerem tik poleg nje stanujejo razni obrtniki; nekega loči od šolske sobe samo tenka stena. Tu ti ljudje razbijajo, kakor hočejo, izvršujoči svoja dela, čeprav je v največji bližini poduk v soli. Kako redno se mora ta vršiti, si lahko vsakdo sam misli.

Zato pa kličemo prizadetim činiteljem, da naj se malo bolj pobrigajo za slovensko šolo v Ločniku, da se more razvijati, ter da bo nastanjena tako, da ne bodo učencem na uho tolkla razna kladiva med podukom.

Pozivljamo pa tudi somišljenike, naj uplivajo, da stariši ne jenilejo otrok iz slovenske šole, da potem prestopajo v italijansko, četudi se jim od hinavskih lahonov kdove kaj obljubuje; izpolnili jim obljub tako ne bodo. Torej pozor pred laško zvitostjo!

Neprevidni kolesarji. — Na poti proti živinskemu trgu med hišami in nasproti stoječim drevjem se je 8. t. m. proti večeru podilo 8 kolesarjev, štirje gori, štirje doli. Poročevalec, ki je šel čez cesto, se je komaj umaknil, da ga niso povozili. In tam je vedno polno otrok! — Kako lahko bi se pripetila kaka nesreča!

Kolesarji se ne zmenijo še vedno za predpise in zato se širi odpor proti njim v občinstvu sploh.

„Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda“ v St. Ferianu vabi k občnemu zboru v nedeljo dne 18. t. m. ob 5. uri popoldne v šolskem poslopju. Ker se je dosedanji g. predsednik odpovedal, je naročil podpisnemu najsklicu občni zbor, pri katerem se bode volil novi odbor, in bode razgovor, kako delati naprej v tem kritičnem času radi trtne uši. S t e f a n M a k u c.

Cecilijanski zbori na Sv. Gori. — Dne 6. t. m. je bilo zbranih na Sv. Gori kaj mnogo ljudi. Prišli so iz Šebrelj, Šentviske gore, Čepovana in Cerknega cecilijanski zbori, da skupno pokažejo, kaj velja cecilijansko petje. Sv. mašo je daroval premil. nadškof in knez, gospod dr. Jakob Missia; pri njej so peli zbori in kakor se trdi, nastopi so bili kaj častni za pevce in njihove učitelje. — Tem povodom je bila Sv. Gora v zastavah in na zvoniku cerkve je tudi plapolala slovenska trobojnica. Na predvečer je bila Sv. Gora čarobno razsvetljena, kar je obudilo obilo občudovanja daleč naokrog. Propovedoval je tudi nadškof in knez.

Pri obedu je bilo nekaj običajnih govorov. Mons. Alpi se je silil — z latinščino; da je bila ista nepotrebna, pokazal mu je sam nadškof in knez, kateri mu je odgovoril slovenski.

O slavnostih je poročala tudi „Eco“ v svoji pobožnosti tako, da je človek mislil, da je bila na Sv. Gori kaka laška svečanost!

Z Vipavskega. — Pred nekaj dnevi sem bil v Gorici v neki slovenski gostilni, ki pa ima — laški napis. Ko sem stopil v gostilno, sem vprašal krčmarja, za kaj ne vrže doli laškega napisa. Ali kaj mi reče modra krčmarska glavica? „Če mi Vi daste tudi 500 gld., ga ne vržem doli“. Taki so; Lahom na ljubo, kažejo svoje gostilne po laški, živé pa le ob slovenskih groših. Ali to ni sramota?

Če hočete, povem Vam tudi ime tega uzor - narodnjaka. Poročevalec.

Velika nesreča. — 7. t. m. na večer je v Malikovem skladišču v Ajdovščini meril dacar špirit. Ko je to storil ter pečatil sod, je prišel ogenj v dotiko s špiritom. Dacar je iskro hitel gasiti, toda pomagalo ni nič, nastala je eksplozija, ki je vrgla dacarja ob tla da je na licu mesta umrl. Poleg dacarja je stala, ko je pečatil sod, mlada gospa Fride-

rika Malikova, katero je puh tudi vrgel ob tla. Vrata v skladišče so se odpirala na noter. Puh jih je zaloputnil in tako sta ležala v skladišču dacar mrtev, gospa Malikova pa na pol mrtva. Ko so prihiteli na pomoč ter udrli v skladišče, se je navzočim pokazal žalosten prizor: dacar na tleh mrtev, gospa v nezvesti ožgana. Gospa Malikova se je še osvestila; na pol ožgano so jo spravili v hišo, se je mogla revica odgovarjati na stavljen vprašanja o nesreči, spravili so jo z Bogom, ali včeraj v jutro pa je podlegla žgočim ranam in v cvetu življenja izdihnila svojo blago dušo, stara komaj 29 let.

Skladišče je pogorelo, takisto zraven stoječi hlev in kakih 900 stotov sena.

Pogreb ponesrečencev bo danes.

To je gotovo velika nesreča in za to izražamo na tako hudem udarcu rodoljubnima rodbinama Malik — Makovec svoje odkritosrčno sožalje!

Na gornjem Krasu (29. avgusta). — Veselje navdaja človeka, videčega, kako se tudi naš Kraševce polagoma probuja k napredku in omiki. V dokaz temu so nam razna društva, ustanovljena tekom zadnjih let, katera dokaj blagodejno uplivajo na naše priprosto ljudstvo, tako da se število istih vedno širi in pride čas, ko bode imela sleherni vas svoje bralno, če se ne tudi pevsko društvo. Res da ne napredujemo, kakor bi bilo želeti, ali temu je po nekod kriva domača inteligenca, kateri je narodna stvar deveta briga, drugod pa zopet domači razpori ovirajo plodonosno delovanje že ustanovljenih društev. Kaj se pa da doseči s združenimi močmi, dokazuje nam včerajšna prva veselica v Skopem, prirejena zgolj z domačimi močmi, katera nam jasno kaže, da naš kmet ni rojen le za motiko in kramp, ampak tudi za politiko in narodna društva.

Toliko izrednega užitka pač že dolgo časa nismo imeli, kajti malo vasi je na Krasu, katere bi se zamogle ponašati z lastnimi močmi, kakor ravno Skopo.

Toraj le tako naprej vrli Skopelci, po poti napredka, da bode vaša mala vasica drugim večjim v izgled, da se tudi vaši sosede zganejo, ki bi lahko bili vam v merilo, ne pa ravno nasprotno. N e k d o.

Izpod Krna. — Letošnje leto kaže za nas slabo na vseh straneh. Spomladi nismo mogli hlapcev in delavcev najti, ker naša mladina vre k „ajzenponarjem“ ali pa „golcarjem“ a kmetije propadajo od dne do dne. Toča je po nekaterih krajih celo trikrat potolkla in vzela vse poljske pridelke. Kupovati bo treba „sirk“ in delati nove dolgove. Šolo so nam razcepili na troje: mesto vsakdanjega poduka na Ljubušnjih imamo šolo en dan v Smastih, drugi dan na Vrsnem, a h kršanskemu nauku pa morajo otroci še vedno na Ljubušnje hoditi. Najhujše pa občutimo nasledke nove pošte na Kamnem. S to vasjo nimajo gorenje vasi čisto nobene zveze, razun da morda po zimi kakega prešiča ali kako tele doli spravijo in torej lahko pošne pošiljatve prevzamejo. Kako naj plačujejo kmetje svojega poštnega sela, če v celo v vas noben časnik ne prihaja in če morda le kak vojak vsake kvatre enkrat za denar piše? Lahko se torej sprevidi, kako malo pošiljatev pride na jedno vas. To malo število so do sedaj dobivali na pošti v Kobaridu, ali po dobroti tudi na Ljubušnjih, torej gotovo vsak teden jedenkrat, ker ljudje se preskrbujejo s potrebnim vsako nedeljo ali v Kobaridu, ali v Tolminu, in pri tej priložnosti poprašajo tudi na pošti, ali je kaj za njih. Po kaj pa naj hodijo ljudje na Kamno, kjer niti stalnega duhovnika ni, torej ne morejo vedeti, ali bo vsako nedeljo sv. maša? Tako se zgodi, da ostanejo celo rekomandirana in nujna pisma po več tednov na pošti na Kamnem, a naslovljenec pri tem lahko materialno škodo trpi. Naši ljudje so dobri in so zadovoljni celo z o d a l j e n o p o š t o, samo naj bo ob poti, koder oni hodijo, ali pa v kraju, s katerim morajo občeati. Povsod drugod je pošta v s r e d i š č u dotičnih vasi, pri nas je pa na skrajni meji. Kamenci pač ne bodo nič oškodovani, če se jim napravi poštna polagalnica pri malinu, kakoršno imajo druge vasi ob cesti, a nam oddaljenim ugodite tako, kakor smo tu povedali in vsem pritožbam bo konec.

Brzojavno postajo v Dornbergu in v Rihembergu so odprli dne 7. t. m. Isti imata omejeno dnevno službo, združeno s tamošnjima poština uradoma.

Razgled po svetu.

Umrli je 8 t. m. grof Fran Falkenhayn, znan avstrijski parlamentarec, v visoki starosti 71 let.

Razoroženje. — Splošno zanimanje so vzbudile ruske „Novosti“, katere pravijo, da bo prva naloga nameravanega mirovnega kongresa, pogajati se o nevtralizaciji Alzacije in Lotarinske, kateri bi ne mogla ugovarjati niti Nemčija, niti Francija, ker bi se z htevalo jednake žrtve od obeh. Ravno radi teh dveh dežel bi bilo po splošni sodbi po listih težko spraviti v sporazumljenje na mirovnem kongresu Nemčijo in Francijo, ker zadnja ni še prebolela nasledkov vojne l. 1870/71.

Mirovni kongres se snide baje prihodnje leto. — Misli, odkod je nastal klic po miru, se cepijo; eni trde, da so mogočne ruske gospé na dvoru uplivala, da je izšel ta klic, drugi pa pravijo, da je višji prokurator pri sveti sinodi, z imenom Pobjedoroscev bil tisti, ki je pripravil carja do znane okrožnice; mož je dobil pred kratkim red sv. Andreja, to je najvišji red v Rusiji, čeprav za to ni bilo nikakega posebnega znanega povoda.

Nemiri na Kreti. — Kretski vrhovni poveljnik je poslal v Carigrad o nastalih nemirih izvestje, v katerem pravi, da je dne 6. t. m. v jutro okoli 9. ure hitela tolpa muhamedancev na carinski urad, kjer so Anglezji hoteli uvesti krščanske funkcijonarje. Ko so hoteli s silo ulomiti, jih je jela s silo preganjati vojaška posadka. Vsled tega je prišlo do streljanja med angleškimi vojaki in Muhamedanci. Pri tem se je vžgala neka prodajalnica, in angleška bojna ladija je izstrelila na mesto 15 granat. V kratkem času je nastal ogenj na več straneh. Izgoreli so angleški, nemški in ameriški konzulati, arhive so rešili. Guverner je rešil z oddelkom turških vojakov angleškega polkovnika in več vojakov v carinskem uradu. Polkovnik in konzul se nahajajo sedaj na bojnih ladjah, turške čete se trudijo, da napravijo red in da ukrote požar.

Konzulatsko poročilo pravi, da je ubitih 60 angleških pomorščakov, muhamedancev je padlo do 200; kristjani so pobegli na ladje. Pred Kandijo se nahaja 10 bojnih ladij. Britski podkonzul je zgorel v svoji hiši; avstro-ogrski konzulat ni poškodovan.

Mednarodni vojskino oddelki so dospeli v Kandijo ter posedli utrdbe brez zaprek. Borba traja dalje. Ustaši so napadli turške čete; položaj je prav resen. Sedaj imajo francosko-angleške čete mesto v oblasti. Angleški zapovednik je izjavil, da bo bombardoval mesto, ako se izgredi ponové.

Nemiri trajajo dalje. Turki so ubili nad 400 kristijanov in okoli 70 angleških vojakov; angleškega konzula pa so zadavili.

Kdo je pravi prouzročitelj krvavih populičnih bojov, še ni povsem dognano; trdijo, da so bili angleški vojaki nasproti Muhamedancem presurovi, drugi pa hočejo dokazati, da je bila revolucija že zdavnaj pripravljena. Dejstvo pa ostane, da so v Kandiji pomorili najmanj tretjino kristijanov; ostali so zbežali na ladje. Polovica mesta je zgorela, bati pa se je po poročilih še vedno novih izgredov, čeprav je v luki sedaj 8 bojnih ladij, ki so pripravljene pri novih nemirih bombardovati mesto zopet.

Kot rešitev iz vseh zamotanih razmer na Kreti se smatra imenovanje guvernerja, katerega Kreta po tolikem času in po tolikih besedah še vedno nima.

Razgled po slovanskem svetu.

Iz cerkve nas pode. — „Edinost“ piše: „Prva italijanska propoved v Barkovljah se je torej vršila na dan 8. septembra 1898., na praznik rojstva Device Marije. Prva propoved!! Izpolnjena je želja italianissimov, rudečkarjev, framazonov in židov. Mi smo pričakovali za gotovo, da Italijani napnejo

vse sile, da privabijo svojih od vseh strani, da bi vsaj o prvi propovedi in vsaj navidezno opravičili zahtevo svojo po italijanski propovedi v Barkovljah, oziroma dotično odredbo škofijskega ordinarijata. Ali varali smo se. Italijanaši se že čutijo tako varne v sedlu svoje vsemožnosti, da se jim niti to ne vidi potrebno, da bi varovali vsaj videz. Prav kakor v zasmeh mehkeemu škofijskemu ordinarijatu ni bilo skoro nikogar k italijanski propovedi! V cerkvi je bilo ob začetku propovedi nekaj domačinov, ki so prišli iz zgolj radovednosti, ki so pa takoj zbežali iz cerkve. Dalje je bil v cerkvi neki žid in konečno par Tržacanov, ki so sedaj na letovišču v Barkovljah.

To je bilo torej vse; to so isti italijanski verniki, radi katerih je velečastiti škofijski ordinarijat, seveda **pro bono pacis**, zopet užalil verno slovensko ljudstvo!“

Pod zaglavjem „pro bono pacis“ se torej Italijanom na ljubo podi verne Slovence iz tržaskih cerkvá kar po vrsti.

Italijani zmagujejo povsodi; italijanski čifuti imajo tako moč, da odločujejo celo v rečeh katoliške cerkve! Kam nas to privede?

In v Tomaj, med same Slovence, je tržaski ordinarijat poslal laškega duhovnika, ki ne zna slovenski! Kaj se hoče s tem doseči? — Tako se podi Slovence iz cerkvá, in to pod italijanskim uplivom od one strani, od katere bi kaj takega ne mogli pričakovati. Kam jadramo? — Videant consules!

Obravnava proti famoznemu Martinolichu v Rovinju, se je zopet odložila, in sicer pride sedaj Martinolich — pred porotnike. To je želel njegov zagovornik dr. Forlani že prej. Ali misli morda, da se obravnava skonča tako, kakor on želi.

Na znanje. — Vsled strašnega dogodka, ki je vso Avstrijo zagrnil v najglobokejšo žalost, je sklenil pripravljalni odbor za vse-slovensko delavsko slavnost, da ista leto s izostane.

Ravno isti dogodek pa je pripravljalnemu odboru tembolj utrdil prepričanje, da je združenje slovenskih delavcev na krščanski podlagi nujna potreba v očigled predznosti barbarskega anarhizma in posestrine socijalne demokracije.

Za to se bo nameravana vseslovenska delavska slavnost vršila z istim vspešdom prihodnje leto, najbrž meseca majnika.

Vsa društva, ki so svojo udeležbo bila že prijavila, prosimo, da pri svojem sklepu ostanejo; svetujemo tudi, naj se v svrhu tem mnogobrojnejše udeležbe za prihodnje leto v posameznih društvih nabira nekak fond, iz katerega se bodo pokrili stroški udeležbe.

Na svidenje torej prihodnje leto! Z bratskim pozdravom

Pripravljalni odbor.

Opomba. — V nadomestilo nameravane vseslovenske delavske slavnosti sklicujemo v nedeljo, 18. t. m., ob 10 uri v „Katoliški dom“ v Ljubljani velik javni ljudski shod, da na njem izrazimo Njegovemu Veličanstvu presvitlemu cesarju globoko sožalje povodom velikega udarca, ki je zadel Njega in vso Avstrijo. Želeti je, da pošljejo društva ali posamezniki sožalne brzojavke na shod v „Katoliški dom“.

Slavnosti slov. zidarskega in tesarkega društva v Ljubljani, pri katerih se je blagoslovila zastava, se je obnesla — kakor čitamo v ljubljanskih listih — kaj lepo, kar kaže velik napredek delavskega stanu. Slavnosti se je udeležilo tudi nekaj Renčanov, ker je več članov omenjenega društva iz Renč in okolice. Vrlim delavcem čestitamo na uspehih ter jim kličemo: le tako naprej!

Slomšekova ustanova. — Celjska „Domovina“ piše:

„Prešerna ni več, Slomšek je ostavil prerano svoj rod in le njuna dela so ostala nam potomcem. Leta 1900. obhaja slovenski narod stoletnico njiju rojstva. Dočim zbira „Slovenija“ za spomenik svojemu največjemu in najljubšemu pesniku, pozablja skoro na družega velikana, pozablja na A. M. Slomšek a.

Toda ne! Tudi stoletnica rojstva Slomšekova mora se proslaviti dostojno; i njemu na čast postaviti se mora spomenik, pa ne

spomenik bronast ali kamenit, temveč v podobu dobrodelnega namena in to je: Slomšekova ustanova.

V to svrhu se je sestavil v rojstnem kraju Slomšekovem, na Ponikvi, poseben odbor, ki bo nabiral po vsem Slovenskem prispevke za to ustanovo namenjeno slovenskim dijakom, v prvi vrsti štajerskim in koroškim. Razumnosti nam še vedno nedostaja in da nam ga nedostaja, krive so ponajveč slabe gmotne razmere slovenskega dijaka.

Odbor za Slomšekovo ustanovo obrača se toraj tem potom do vseh sinov matere Slovenije. Naj prispevajo po svojih močeh v ta blagi in koristni namen. Pozivljajo se posamezniki, posvetni in duhovni, pozivljajo se pa tudi različna narodna društva in denarni zavodi, da pomagajo vsak po svoji moči našemu plemenitemu početju do zaželenega namena. Vse stanove je ljubil blagi Slomšek, za vse stanove je deloval neustrašeno, vseni je bil voditelj in učitelj, posebno pa je bedel njegov plemeniti duh nad našo mladino. Slovenci, tudi mi gledamo nadepolno in ponosno na mladino slovensko, tudi nam je do tega, da doseže ona svoj smoter, da postane vredna naslednica velikega svojega očeta Slomškega. Pomagajmo jej torej do smotra, podpirajmo jo zlasti gmotno in prispevaj slehern svoj obolus za „Slomšekovo ustanovo“, da se bo mogla ob stoletnici Slomškega že podeliti.“

Gotovo lep namen, kateremu želimo uspeha.

Dr. Jan Vašaty, radikalen češki poslanec, soustanovnik „Politike“, je dne 7. t. m. umrl. Najprej je bil član staročeskega kluba, potem je prestopil k Mladočehom, a je tudi tu izstopil, ker s svojim radikalizmom ni mogel nikjer prodreti. Poznat je bil v državnem zboru po svojih radikalnih, pa zelo dolgih govorih.

Biskup Strossmayer, dika Jugoslovanov o katerem smo nedavno poročali, da je obolel, je po došlih poročil okreval ter je čil in čvrst, kakoršnega naj ga Nebo ohrani do skrajnih mej človeškega življenja!

Narodno gospodarstvo.

Izlet v Monastero. — Kmetijski izlet, ki ga je priredilo v nedeljo 4. t. m. naše kmetijsko društvo, se je sponesel izvrstno. Nad 300 deležnikov se je odpeljalo iz Gorice po južni železnici, še obilnih 100 se je pa pridružilo na potu. Ko smo v Červinjanu zapustili vagone, je kar mrgolelo ljudij po kolodvoru. Tam smo takoj zasedli napravljene vozove, večina škalarje, drugi pa omnibuse in kar je tam čakalo raznovrstnih vozov. Postreženi smo bili vsi ročno in brez zamude in nadleže. Proti 9. uri smo došli na baron Ritterjevo posestvo v Ronkah pri Tercu, kder sta nas prijazno sprejela gospodarja oče in sin in so se nam za razlaganje odkazali uradniki; pa tudi gosp. ravnatelj Bolle in gosp. baron Eugen sta pri tem vrlo pomagala. Predno smo stopili v trtnice in poskusne vinograde, namočili smo podplate v petroleju; to je velevala previdnost, ker smo prišli večinoma iz pokrajin okuženih po trtni uši. Vsak deležnik je dobil tiskana pojasnila o nasadbah ameriških trt in njih cepljenju v Ronkah in v Belinju pri Ogleju, in ker so bile posamezne nasadbe zaznamovane s številkami, si je lahko vsakdo sam raztolmačil pomen in namen vsake nasadbe. — Tu smo videli obsirne nasadbe ameriških trt maternic in zraven vsake vrste cepljene podlage iste vrste. Tako so bile n. pr. zraven maternic Riparie Portalis, trte iste vrste na les ali v zeleno cepljene z raznimi vrstami evropskih trt. Take cepljenke četrtletnice so že bogato obložene z zdravim, bujno razvitim grozdom. Tu ti je obsirno polje za primerjevalne studije, ker je videti vse mogoče poskušnje cepljenja na različne podlage, z različnimi evropskimi trtami in po različnih sistemih.

Tu so nam tudi pokazali, kako se z globokim oranjem pripravljajo tla novim vinogradom. Najprej so orali s Sackovim plugom in za njim z onim za razoravanje spodnje plasti. Stvar nas je vse jako zanimala, — a spoznali smo takoj, da tako

oranje bi ne bilo za naše kraje, ker nimamo na ravani nikjer obsežnih vinogradov in ker naša tla niso nikjer tako čista, rahla in brez kamenja, kakoršna so ona v furlanijski nizini.

Iz Ronkov smo se peljali v Monastero, kder nas je čakal na obširnem dvorišču nekdanjega samostana prav izdaten zajutrek, katerega smo bili sicer ob 11. uri že vsi potrebni. Na dolgih vrstah nalašč za ta namen zloženih miz je bilo pripravljeno za više 400 oseb vina v steklenicah in prav okusnih jedi, da smo se vsi prav dobro okrepčali. Po vrhu so nam postregli še s smokami in slednjič smo pokušavali fina buteljska vina, med katerimi izborna kapljico renskega Rizlinga, Silvanca, Traminca, belega Burgundca, Karmeneta i. dr.

Po zajutreku smo se peljali skozi Oglej na obširno vinogradsko posestvo v Belinji. Raztezni vinogradi, ki se nahajajo na desni strani poljske poti, katera se loči med Oglejem in Belvederom in drži do posestva v Belinji, so nasajeni z evropskimi trtami in zares uzorno oskrbovani. Nasadbe so pravilne, skozi in skozi čisto oplete, trte nasajene v primerni daljavi druga od druge in skrbno mandane, da sta solnce in zrak povsod pristopna krasnemu grozdju, s katerim so trte bogato obložene. V tem vinogradu, v katerem so trtna plemena strogo ločena, vidiš pač na listih in na jagodnih otiskih znamenja toče, ki ga je med letom prizanesljivo obiskala, a sledu Peronospori in Oidiuma ne zapaziš nikjer, dasi sta letos obe bolezni drugod in celo v neposredni bližini prizadele občutljivo škodo. To je sad razumnega, skrbnega, točnega dela!

Stopivši na posestvo v Belinji, smo videli na prvem kosu na desni strani poskusni vinograd, na katerem so nasajene razne vrste ameriških trt stoječih v četrtem letu, deloma kot maternice, deloma kot podlage za razne vrste evropskih trt, kojih imena so napisana na koncu vsake vrste. Tako so napisana imena tudi v pravih trtnicah, v katerih so se trte precepile letos vse v les.

O trtah, katere so cepljene na ameriške podlage, smo se lahko prepričali ne samo, da imajo bujno raščo, ampak da v obče tudi obilno rode in da imajo veliko bolj razvito grozdje in debele jagode, kakor trte od bilf in kolči istih evropskih vrst. Kako je z njih trajnostjo, to doznamo v teku časa, a gotovo je, da nasadbe s cepljenimi ameriški podlagami tudi v krajši dobi svoje rodovitnosti obilno povrnejo stroške in trud, ki so jih prizadele.

Zemlja v belinjskih vinogradih je globoka in peščena, torej zelo rahla in jako ugodna za napravo trtnic. Zraven tega se tla namakajo z vodo, katera ima približno toplino 19° C in je napeljana iz zelo globokih artezijških vodnjakov; to pospešuje, da se rade prijemajo trte, da se jim močno razvijejo korenike in da imajo dosledno trte bujno raščo.

Po končanem ogledu na belinjskem posestvu so se izletniki razkropili po gostilnah v Ogleju in po kosilu so si nekateri ogledovali tamošnje zanimivosti, drugi pa so se vrnili v Monastero, kder se jim je pokazala klet napolnjena z raznovrstno kletarsko opravo, mleknarica i. dr., vse priča naprednega, uzornega gospodarstva.

Ob 4. uri smo zopet zasedli vozove ter se peljali nekateri v Červinjan, drugi v Villa Vicentino — od koder nas je „lukamatijska“ ob 7. zvečer pridrdral v Gorico.

Naj omenimo še, da so nam bili od prihoda do odhoda brezplačno na razpolago baron Ritterjevi vozovi za 200 oseb in da so gosp. baron sam, njegov g. sin, g. ravnatelj Bolle, gospodje upravni uradniki na posestvu oslajali izkazano nam gostoljubnost s preljubnostjo skrbnostjo za našo postrežbo, ter si skupili s tem živo hvaležnost vseh izletnikov brez izmeje, in da smo svojim čutom tudi odduska dali z burnim nazdravljanjem. E. Kl.

Avstrijska jubilejna razstava sadja bo na Dunaju od 1. do 8. oktobra t. l. Po celi državi se pripravljajo sadjerejci in trgovci s sadjem, da prirede kolikor mogoče lepo

razstavo sadja ter da tako morejo dokazati, kako velike vrednosti je avstrijsko sadjerejstvo v gospodarskem pogledu. Glavna vloga na tej razstavi pripade onemu sadju, s katerim se trži, katero torej daje denar in tako more tekmovali na razstavi manjša kmetijska z velikim posestnikom.

Da se morejo deležiti vse dežele te razstave, so imenovali za vsako deželo posebno komisijo. Za našo deželo ima nalogo take komisije c. kr. kmetijska družba v Gorici, do katere naj se oni sadjerejci in trgovci s sadjem obrnejo, kateri nameravajo deležiti se razstave. C. kr. kmetijska družba razpošlje oglasnikom vse potrebne listine ter daje zahtevana pojasnila.

Razstava bo imela tri oddelke. V prvem bodo najbolj razširjene vrste sadja razstavljene in sicer v malih zabojčkih, navadnih korbicah à 5 kil primerno, kakor so v trgovini običajne. Vsaka dežela naj ostane pri svojih odnošajih v tem oziru. Za prostor se ne plača nič. V drugem oddelku bodo razstavljene posebne novosti, produkti vrtnega gospodarstva in diletantiške reči. Razstavna komisija odda oglasnikom za drugi oddenek posebne krožnike, mize, itd. Od prostora je plačati po 8 gld. za m². V tretjem oddelku bo suho sadje, konzerve, geléji, vino iz sadja (mošt), žganje iz sadja itd. razstavljeno na mizah, po predalih ali v omarih. Plačati je za prostor po 8 gld. za m².

Častna in največja darila se bodo štela za prvi in tretji oddenek. Častna darila naj izvolijo darovati vsi pospeševalci avstrijskega sadjerejstva ter ista pošiljati predsedništvu v Leechwald pri Gradcu (Praesidium des k. k. österreichischen Pomologenvereines, Leechwald, Graz).

Pri otvoritvi jubilejne razstave bodo zbrani sadjerejci izrazili svečano svojo udanost preljubljenemu cesarju in zato je želeli obilne osebne udeležbe. Dne 2. oktobra bo shod sadjerejcev, na katerem se bo razpravljalo o vsem potrebnem, da se sadjerejstvo povzdigne. Podrobnosti se bodo še prijavile.

Želeli je, da bi bila na tej razstavi zastopana tudi naša dežela, tako, kakor jej tiče.

Prihodnja štev. „Primorca“ izide v sredo 28. septembra.

Loterijske številke.

10. septembra:

Trst	75	79	22	18	64
Linc	32	16	89	66	77

Dunajska borza

16. septembra 1898.

Skupni državni dolg v notah	101	gld.	40	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	„	20	„
Avstrijska zlata renta	120	„	85	„
Avstrijska krona renta 4%	101	„	30	„
Ogerska zlata renta 4%	119	„	80	„
Ogerska krona renta 4%	98	„	40	„
Avstro-ogerske bančne delnice	904	„	„	„
Kreditne delnice	356	„	90	„
London vista	120	„	05	„
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	„	82 1/2	„
20 mark	11	„	76	„
20 frankov	9	„	53 1/2	„
Italijanske lire	44	„	17	„
C. kr. cekini	5	„	67	„

Najboljše stiskalnice za grozdje in olive

so naše „HERCULES“-stiskalnice najnoveje in najizvrstnejše mehanične sestave z dvojnati, vedno delujočim pritiskalom; zagotavlja se skrajna uporabljivost, katera nadmašuje vse druge stiskalnice.

Najbolje avtomatične škropilnice za trte so „SYPHONIA“, samodelujoče brez premikanja.

Mlini za grozdje, sadje in olive, robkači s pobiralnikom za grozdje; posuševalniki za grozdje, kakor tudi za druge pridelke vegetalne, animalne in mineralne, stiskalnice za seno, slamo za ročni obrat; robkači za koruzo, čistilnice žita; sita, rezalnice in mlini za žito na roko raznih velikosti in vseh drugih poljedelskih strojev

izdelujejo in oddajajo pod zagotovitvijo edino le tovarnarji

PH. MAYFARTH & Co.

e. in kr. edino privileg.

tovarna poljedelskih in vinogradnih strojev na Dunaju II. Taborstrasse št. 76.

42 15—4

Odlikovani v vseh državah sveta z več nego 400 zlatih in srebrnih svetinj ter z častnimi diplomami. — Ilustrovani popis in mnogoštevilne zahvalnice zastoj. — Kjer se ni preprodajalcev in zastopnikov, se iščejo Varovati se je ponarejanj.

Naznanilo.

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu, da imam v svoji zalogi

v Pevmi, za Sočnim mostom št. 6
vsako vrstnega lesa, vinske posode, stikalnice za vino, pohištvo, apno in vsakovrstni material za zidarje, rakev (truge) vsake velikosti in vse to po najzmernejših cenah, za kar se toplo priporoča rojakom v mestu in na deželi.

63 15—2

Jakob Miklus,
trgovec.

Artur Makutz

klepar

via Stretta 1 — **G O R I C A** — Ozka ulica 1

priporoča p. n. slovenskemu občinstvu svojo kleparsko delavnico za raznovrstna v to stroko spadajoča dela, katera izvršuje z vso natančnostjo hitro. Kmetovalcem na deželi se uže sedaj priporoča za naročevanja raznih orodij, katera se potrebujejo pri trtoreji. Sprejema tudi pismena naročila v slovenskem jeziku, na katera odgovarja točno.

Priporoča se blagohotnemu naročevanju.

Ivan Domicelj

trgovec z jedilnim blagom

v Korminu — (Cormons)
na glavnem sadnem trgu (bivša hiša Pallova)
priporoča svojim rojakom

raznovrstno jedilno blago.

Petrolej po 14 kr. liter.

Vse prodaja po tako zmerni ceni, da se ne boji tekmovanja (konkurence).

Velika zaloga manufakturnega blaga

E. Šusteršič & Co

13 nasproti veliki cerkvi **v Gorici,** **13**
št. — Stolna ulica — št. **13**

se priporoča in prodaja po najnižji ceni razno blago, in sicer: sukno, štof in hlačenino za moške, vsakovrstno perilo, platno domače, Chiffon iz prvih tovarov, prte, prtiče, ročnike itd., bele in barvane cvilne, volno, žimo, blazine, koltre domačega pridelka in koce iz volne za postelje ter konje, vsakovrstnega volnenega in bombažastega blaga za ženske oprave, normalske in bele srajce ter spodnje hlače za moške in ženske, svilnate, volnene, platnene in bombažaste rute vsake vrste, najnovejše svilnate zavratnice, zavratnike, zapestnice, dežnike iz ljubljanske tovarne, steznike (buste), vsakovrstne čipke, nogovice za moške, ženske in otroke ter še mnogo drugega krojnega in drobnega blaga. Jamči za točno in solidno postrežbo po jako nizki ceni. Ker se trdka ne boji nikake konkurence, se toplo priporoča vsem rojakom.

Šusteršič & Co.

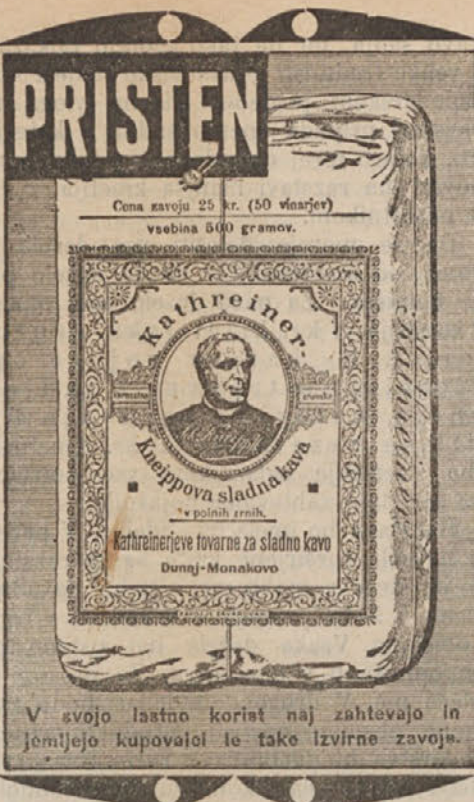
Zaščitna znamka: SIDRO.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

pripoznano kot *izvrstno bol ublažujoče mazilo*; za ceno 40 kr., 70 kr. in 1 gld. se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to *splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo* vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko, s „*Sidrom*“ namreč, iz RICHTERJEVE lekarne in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je previdena s to zaščitno 4 28—36 znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“
v PRAGI.

V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvirne zavojc.

Karol Drašček

pekovski mojster v lastni hiši na Kornu, ter v podružnih prodajalnicah sprejema naročila na raznovrstno fino pecivo, posebno kolače za ženilvanje itd. Vsako naročilo izvrši nemudoma.

Franjo Jakil

Tovarnar kôž v Rupi
zaloga v Gorici Rabatišče 2.

Ivan Reja

začasni oskrbnik vinarskega in sadjarskega društva za Brda s sedežem v Gorici, ulica Barzellini št. 20. in gostilničar „Alla Colomba“ v Gorici, na voglu ulice Morelli. Priporoča se rojakom v mestu in deželi.

Jurij Mose

v Raštelu št. 8 v Gorici priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega manufakturnega blaga za vsaki letni čas kolikor za gospoda tolikor kmeta. V prodajalnici je vedno sveže ter nezaležano blago. Zaloga volnenih in žimnatih blazin, odej, plaht itd. Moderno blago in perilo za vsaki stan.

Hausner & Lokar

tovarna usnja v Mirni pri Gorici.
Zaloga in prodaja na drobno v
Gospodski ulici št. 9.

IVAN DEKLEVA

veletržec z vinom,
ima v svojih zalogah vseh
vrst domačih in istrskih vin.
Cene zmerne.

Tovarna vinskega kisa

K. Makuc

v Rabatišču št. 20 v Gorici se
toplo priporoča trgovcem na deželi.

Anton Koren

Gospodska ulica 4

priporoča razno lončarsko, porcelansko in stekleno blago, reže in uklada šipe ter pripravlja okvirje.

Svečar J. Kopač v Gorici

Solkanska ulica 9

priporoča pristne čebelno-voščene sveče kg po gld. 2-45. Za pristnost jamči s 1000 kron. Sveče slabjših vrst po jako nizki ceni. Zaloga kadil za cerkve po gld. 1-20, 1 gld., ter 50 kr. kg. Razpošilja na vse kraje avstro-ogerske monarhije.

Saunig & Dekleva

glavne tovarniške zaloge dvokoles raznih sistemov in zaloga pušk, streljiva, šivalnih strojev itd. v Nunski ulici št. 16. — Popravljalnica koles in izdelovalnica žičnih blazin v Nunski ulici št. 14.

Trgovec z vinom Ant. Pečenko

Vrtna ulica št. 8.

priporoča v sodčih od 56 litrov naprej pristna bela in črna vina iz yipavskih, furlanskih, brislih in istrskih in dalmatinskih vinogradov. — Cene zmerne, postrežba točna. — Za pristnost vina jamči.

Sedlar

Valentin Ferjančič

priporoča svojo sedlarsko delavnico v Gorici v Vrtni ulici v hiši grofa Thurna nasproti odprtemu sadnemu trgu.

Klobučar Anton Fon

v Semeniški ulici

priporoča svojo bogato zalogo klobukov in kap ter gostilnico preskrbljeno z izbornimi vini.

JOS. VINDYŠ

tovarna strojev in livarna

Praha - Smíchov, Vinohradská ulica št. 94.

priporoča

patentne stočilne stroje

brez zamaševanja in s sočasnim zamašenjem

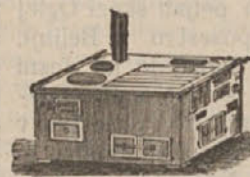
steklenic,

ZRAČNE TLAČILKE

(lastna iznajdba)

povsem nove, zboljšane sestave, kotle s pumpe, čistila za steklenice, zamašilke in kaprovalke steklenic, tlačilke, parni ventili in zaklopnice vseh vrst iz rdečega zlitka, medenine ali železa od najmanjšega do največjega obsega.

Geniki na zahtevo br zplačno.

Alojzij Živic,

ključavničar in izdelovalec štedilnikov,
v Gorici, Rabatišče št. 3

Priporoča se za vsakovrstna v njegovo stroko spadajoča dela, katera izvršuje po naročilu hitro in po nizki ceni.

Tovarna piva Fran Waňek

na Goriščeku

priporoča svojo zalogo goriškega piva.

Andrej Jakil

Tovarnar kôž v Rupi
p. Miren.

Prodajalnica na Kornu v Gorici.

Zaloga piva

iz prve kranjske eksportne pivovarne T. Frölich-a na Vrhniki pri Ljubljani — priporoča izborno pivo v sodčih in steklenicah — rojakom v mestu in na deželi. — Zastop in zalogo za Gorico in deželo ima.

Joško Rovani
v Rabatišču št. 18.